

Zdanění spekulací, stejná mzda za méně práce. Profesor Keller představil nová řešení

2. 5. 2014 8:51

ROZHOVOR Hodnocení tuzemských europoslanců, z něhož vycházejí nejhůře sociální demokraté, označil lídr kandidátky ČSSD do blízkých eurovoleb a sociolog Jan Keller za pochybné. Ukázalo se, že jeho důvody jsou založeny na pravdivých základech. Jinak souhlasil s tím, že se možná bude v Evropském parlamentu cítit jako Alenka v říši divů, ale své teoretické znalosti si chce otestovat v praxi.

Není Svátek práce čtyřiceti lety povinných prvomájových průvodů za bývalého režimu u nás už dost zprofanovaný?

Určitě není. Je něco jiného, když mají všichni lidé zaměstnání a garanci, že je budou mít až do penze, a něco jiného připomínat si Svátek práce, když je pro některé získat práci opravdovým svátkem. Často získají práci neplnohodnotnou, která z nich udělá maximálně tak chudé pracující. Například v nějakém Amazonu, kde za to dostanou pár korun. Nevím, jestli je to správná politika boje s nezaměstnaností. Nicméně jde o celoevropský problém a myslím si, že se Svátek práce po čtyřiceti letech útlumu, protože byl na Východě povinný a na Západě údajně všichni práci měli, bude prudce aktualizovat. Dopadlo to tak, že Východ i Západ se sešly v tom, že nemají práci ani tam, ani tam.

Jak jste říkal, v Evropské unii je zhruba 28 milionů nezaměstnaných. Máte nějaký nápad či alespoň osnovu budoucích kroků, jak by se to číslo dalo snížit?

Neexistuje žádný jednoduchý recept. Musí jít o řadu malých kroků, které musí přihlížet ke specifickým poměrům v jednotlivých zemích a k tomu, které skupiny jsou v nich ohroženy nejvíce. Protože ve Španělsku jde o jiné kategorie než třeba na severu Evropy. Musí to být směs kroků a jedním z nich, o kterém jsem přesvědčen, bude dělba práce, která je. André Gorz, francouzský sociolog a filozof, před třiceti lety spočítal, že průměrný Francouz za rok odpracuje 1600 hodin. Ve Francii tehdy byly tři nebo čtyři miliony nezaměstnaných. Pokud by tedy nezaměstnaný Francouz měl možnost odpracovat tisíc hodin a získat za to stejný plat jako průměrně pracující, nezaměstnanost zmizí. Je jasné, že žádná firma nemůže platit zaměstnanci, který pracuje tisíc hodin, tolik, jako kdyby odpracoval šestnáct set hodin.

To znamená, že by bylo třeba vytvořit fondy, z nichž by se platilo těch zbylých šest set hodin, které by odpracovány nebyly. Gorz navrhoval zdanit práci strojů. Nejsem ekonom a je to dost komplikovaná otázka. Jinou možností by bylo zastavit masový únik peněz do daňových rájů a zastavit masové daňové úniky. Vždyť Evropský parlament nedávno spočítal, že roční daňové úniky v evropských zemích dohromady jsou tak velké, že by průměrný Evropan, aby se to vyrovnalo, musel do pokladny odevzdat ročně dva tisíce euro, což je něco přes padesát tisíc korun.

Prezident Miloš Zeman chtěl také zdanit bankovní převody do zahraničí, aby se vybuodovala alespoň nějaká přehrada odlivu peněz ze země do daňových rájů. Nicméně teď je ticho po pěšině...

Není. Jde o jednu z možností, jak do pokladny dostat peníze a je v jednom z návrhů evropských socialistů. Oni neříkají, že je třeba zdanit všechny bankovní operace, ale chtějí zdanit spekulativní bankovní operace. A odlišit ty běžné od spekulativních lze. Jestliže peníze změní majitele šestkrát za den, tak je to patrně spekulativní operace. Jestliže jsou v nějakém regionu uloženy na celé roky, tak to spekulativní operace není. Po technické stránce je tedy možno ty spekulativní zdanit a řadou dalších kroků získat peníze na výplatu těch, kteří odpracují méně proto, aby se dostala práce na všechny.

Samozřejmě, že lidé, když se s nimi o tom po republice bavím, namítají, že nemá smysl, aby člověk chodil do práce na tři a půl hodiny denně, protože by přišel do práce, chvíli okouněl a pak šel domů. To samozřejmě ne. Pro různé profese by se systém musel přizpůsobit. Nicméně princip čtyřdenní pracovní doby, ale dosavadní výplaty, by mohl fungovat. Není řešením lidem jen srazit pracovní dobu a vzít peníze. Tak klesne kupní síla a pro to, co se vyrobí, nebude odbyt.

Jste lídr eurokandidátky ČSSD. Je v pořádku při kampani vůbec něco hodně konkrétního slibovat, když je europoslanec jen smítkem v soukolí Evropského parlamentu (EP) a jako jednotlivec tam těžko něco prosadí?

Vaše otázka je zcela přirozená a napadne spoustu dalších lidí. Nakolik jsou ty sliby reálné? Podívejte se, to je jeden z důvodů, proč mám v průběhu kampaně raději mítinky v uzavřených sálech než na náměstích. Na náměstí se totiž za ty dvě minuty dostanete akorát tak k tomu, že do mikrofonu vyřváváte nějaké sliby. Zatímco když máte půldruhé hodiny trvající besedu, můžete leccos vysvětlit. Vše záleží na tom, jak volby dopadnou. V Evropském parlamentu máte sedm politických frakcí. Některé nemají ve svých programech otázku nezaměstnanosti a nechávají to na trhu. Maximálně říkají, že jsou pro vytvoření většího počtu pracovních míst třeba ještě větší deregulace. Ale jak k tomu zázraku dojde, už nevysvětlí.

Jiné strany by měly program, ale jsou příliš slabé. Sociální demokracie má skutečnou šanci stát se po volbách, přestože nikdo neví, jak v osmadvaceti zemích dopadne, nejsilnější frakcí. Pak by mohla přehlasovat ty, kterým tato situace buď vyhovuje anebo neví, co s ní dělat. V evropském manifestu sociální demokracie, z něhož jsme ty podstatné části v podstatě opsali, protože problémy jsou ve všech zemích podobné, jsou nejen předvolební výkřiky vhodné na billboardy, ale i stručně rozpracovaná opatření, pomocí kterých by bylo možno tyto sliby naplnit.

Think tank Evropské hodnoty vypracoval hodnocení tuzemských europoslanců. Nejhuř z něj vycházejí sociální demokraté Richard Falbr a Robert Dušek. Co si o té analýze myslíte?

Četl jsem to a je mi líto, že někteří novináři převzali ve svých komentářích celou studii naprosto nekriticky. Těch indikátorů, podle nichž zjistíte, jak byl kdo z europoslanců aktivní, je celá řada. A tato organizace si s jakousi podivnou shodou okolností vybrala pouze indikátory, které zvýhodňují třeba europoslance za KDU-ČSL a znevýhodňují ty z ČSSD. Vrtá mi to hlavou. Vy novináři byste si měli ověřit, jestli náhodou organizace Evropské hodnoty není v úzké spolupráci s Nadací Konrada Adenauera, která podporuje lidovecké europoslance. Nechci to tvrdit napřímo, protože nemám důkazy. Nicméně jsem z několika stran slyšel, že to tak může být a že to mohlo zkreslit výběr indikátorů. Proto by mě samotného zajímalo, jestli to je pravda. (Poznámka redakce: Think tank Evropské hodnoty má mezi svými dlouhodobými partnery opravdu uvedeno Konrad Adenauer Stiftung.)

Zkráceno...